APOSTROF

revistă a uniunii scriitorilor

APARE LUNAR

Dosar: MIRCEA ZACIU inedit

Naşterea Cercului Literar de MARTA PETREU

Conversaţii cu... ANDREI ŞERBAN

Premiul Spiegelungen 2020 NATALIE BUCHHOLZ, MARIANA CODRUŢ, HALYNA JAZENKO

anul XXXI, nr. 9 (364) 2020

MINISTERUL CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

www.revista-apostrof.ro

Revista finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

APOSTROF

Premiul *Spiegelungen*

Microlite: Dincolo de Celan

Cu ocazia a 100 de ani de la naşterea şi a 50 de ani de la moartea lui Paul Celan, **Institutul pentru cultură şi istorie germană a Europei de sud-est** al **Universităţii Ludwig-Maximilian München (IKGS)** a intenţionat să redirecţioneze atenţia publică înspre acele lumi şi culturi pe care poetul le-a făcut accesibile prin opera lui. Concursul de proză scurtă anunţat anul trecut în limbile germană, română şi ucraineană a prospectat conform motto-ului *Microlite: Dincolo de Celan* acest spaţiu de rezonanţă trecând peste graniţe, diferenţe de limbă şi decalaje în timp, la interferenţa dintre proză şi poezie. Dintre cele 289 proze scurte în germană, 79 în română şi 201 în ucraineană a fost ales câte un text

câştigător pentru fiecare limbă, pe care le prezentăm pe această cale publicului român: Natalie Buchholz (München, Germania), Mariana Codruţ (Iaşi) şi Halyna Jazenko (Lwiw, Ucraina) au convins cu textele lor juriile de specialitate.

Pe locurile doi şi trei s-au clasificat **Gregor Stefan Heuwangl** cu „Der Tschub“ („Moţ“) şi **Katharina Hopp** cu „Salzkaramell“ („Caramel sărat“) în limba germană, **Irina Georgescu** cu „Vest“ şi **Ştefan Bolea** cu „2 minute“ în română şi **Maria Mykyzej** cu „Muzică pe trepte“ („Музика на сходах“) şi **Mykola Iwanow** cu „Vapor de vise“ („А корабель пливе“) în ucraineană.

Primele trei proze în fiecare limbă vor fi publicate în revista „Spiegelungen – Zeitschrift für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas” („Revistă de cultură şi istorie germană a Europei de sud-est”) care se preocupă cu teme ştiinţifice, foiletonistice şi literare din spaţiul carpato-dunărean şi schimbul reciproc de influenţe cu cultura germană, respectiv central-europeană, mai ales sub aspect istoric, literar, lingvistic şi cultural. O antologie în trei limbi este în pregătire. (**Enikő Dócz**)

Natalie Buchholz (1977) a lucrat pentru mai multe edituri renumite şi a debutat cu romanul „Der rote Swimmingpool“ („Piscina roşie“) în 2018; al doilea roman va fi publicat la începutul anului 2021.

Mariana Codruţ (1956) a publicat multe volume de poezie printe care: *„hiatus“* (2015), *„pulsul nu poate fi minimalist“* (2019) şi semnează trei cărţi de proză şi una de publicistică. Cărţile ei au fost nominalizate la diverse premii, mai multe premiate. Autoarea e prezentă în câteva antologii în limbile română, germană şi italiană.

Halyna Jazenko (1983) este lector de jurnalistică la Universitatea Ivan Franko din Lwiw şi laureata mai multor concursuri literare ucrainene şi internaţionale. Ea scrie basme, poezii şi proză scurtă. În 2015, i-a apărut primul volum de poezie şi este coautoarea unei serii de proze scurte: „Теплі історії. Він і вона“, „Теплі історії у стилі блюз“, „Теплі історії в конвертах“ („Povestiri calde. El şi ea“, „Povestiri calde de muzică blues“, „Povestiri calde în plicuri“).

Poate-i de bine

Natalie Buchholz

Aburi groşi violeţi. Un turn înclinat gata să se prăbuşească. Ziduri dărăpănate. Un cal la câţiva metri distanţă de Waswa. Trage o căruţă după el, un schelet de lemn, scârţâind în vântul întărâtat. Stomacul ghiorăie. Soarele frige fără să se arate. Miroase a ardei copţi şi a ploaie. Atârnă în nori, se lasă aşteptat. De câteva zile bune Waswa amuşină solul. Beregata îi e aspră, limba încărcată. Tot timpul e cu ochii la pândă. Linişte suspectă. Cuie ruginite, cioburi. Waswae atent. Dar n-are încotro, trebuie să mănânce. Şi, oricum, pârloaga tot mai are ceva de dat. Numai că trebuie să caute, Waswa trece pe lângă un drum de fier, ieşit până la jumătate din pământul uscat. O pungă de plastic s-a prins de el şi flutură-n vânt ca un steag desfăcut. Ţara nimănui. În spate, o moviliţă de pământ, două ambalaje de pizza. Poate-i de bine. Cenuşie e umbra unui nor încărcat care trece pe deasupra lui Waswa. Pielea-l mănâncă, e plină de nisip, roşie ca o cărămidă. Waswa se scutură. Răscoleşte praful, instigă cu uscăciunea lui norul de deasupra. Cubotul desface unul din cartoanele cu pizza. O pictură în untură şi nimic altceva. Pe margine un fir de brânză. Prea subţire să merite să-ţi scoţi limba încărcată. Cel de-al doilea carton tot nimic altceva decât o presupunere. Din botul lui Waswa picură saliva. Udă pământul. Îşi înalţă capul. Aburi groşi în zare, coloane fără temelie. Waswa se răzgândeşte, dă de un animal din stofă. Amuşină pluşul ăla decapitat şi o ia mai departe spre vest, în direcţia unde opreşte autobuzul. Câţiva călători coboară. Turişti pe drumul ce duce spre munte. Bocanci, rucsacuri pline ochi. Senvişuri, Waswa le adulmecă cu botul ridicat. O dată o mai fost aici cu un turist, departe de mare, acolo unde se strângeau vacile, de parcă ştrandul ar fi fost păşunea lor. I se promisese o cuşcă, un adăpost, în faţa unei case

• Copyright: Andreas Hassiepen.

mari. Hrana într-un blid, apă curată, limpede. A mers cu ei, a sărit în barcă, două vâsle, doi bărbaţi, unul repeta mereu numele păsărilor de la Dunăre. Arăta cu degetul, start, sosire. Clic. Celălalt îl scărpina cu degetele prin păr, i-a dat şi numele la care trebuia să răspundă dacă chema. Linişte – asemenea mării care se strângea în urma bărcii câte-o linie. Waswa se apropie de staţia de autobuz. Trei bărbaţi stau pe marginea drumului. Discută cam la fel de aprins ca bărbaţii din barcă, mai târziu în maşină unde Waswa a prins din zbor câteva felii de salam. Sărate. E neobişnuit cum de i-a dispărut cureaua din jurul gâtului. A dispărut pur şi simplu. I-a fost luată. Fără nicio explicaţie. În schimb, primeşte un ghiont. Unul dintre bărbaţii din staţie merge în genunchi. L-a descoperit pe Waswa. Întinde ceva înspre el, un fel de baston. Waswa se fereşte, îşi dă urechile pe spate. Turistul dă din mână. Waswa se dă la el, aruncă pluşul decapitat la picioarele turistului. Bărbaţii râd. Zgomotos. Strigă după el, dar nu-i spune nimeni pe nume.

Traducere de
Nora Iuga

pentru proză scurtă 2020

Noua zi

Mariana Codruţ

RÎNDUNICA din cuibul de sub streaşină se puse pe ciripit. Desigur, saluta noua zi. Iată, cum nu?, pereţii începuseră să se albească, se crăpa de ziuă. Îmbujorată, mama s-a ridicat din pat, s-a îmbrăcat tăcută, fără zgomot şi a ieşit din casă – cu porcul şi cu găinile nu-i de glumă la ora asta, rup uşile de foame! Iar vaca trebuie mulsă, că îndată trece cireada pe la poartă.

• Copyright: Cristina Hermeziu.

Noaptea plouase bine de tot. Cu cizmele de cauciuc încălţate direct pe pielea caldă, fără şosete, mama clefăi prin glodul ogrăzii ba spre poiată, ba spre ocol, ba spre magazie, întrebîndu-se poate a mia oară: măi, cum o fi arătînd ofiţereasa aceea din al doilea război mondial, prăvălită de pe murgul cel falnic? Abia plecase biata rusoaică de la vecinii părinţilor după ce-şi spălase sîngele femeiesc în ligheanul cerut prin semne. Abia ajunsese în popuşoaiele satului de pe malul Prutului, cînd un glonţ întîmplător – de-al ruşilor? de-al românilor? de-al nemţilor? – i-a găurit capul. Şi aşa a găsit-o un consătean, cu faţa în glod. Iar calul (murg, da, da, spuneau gospodarii în şura cărora se primenise), ia-l de unde nu-i! Cu mintea necoaptă, mama n-a întrebat atunci: dar fata cum era? Şi chiar dacă ar fi întrebat, probabil i s-ar fi răspuns doar atît: frumoooasă, bre, omule, ce să mai vorbim?! Abia mult mai tîrziu, mai ales cînd ploua, mintea ei nu mai scăpa de obsesia: ce ochi avea rusoaica? Şi părul...?

Dumnezeu s-o ierte, săraca!, spuse tare, turnînd grăunţele în troacă. Apoi şi-a făcut cruce, poate a mia oară.

În urma mamei, tatăl s-a sculat şi el iute şi lipa-lipa desculţ pînă la geam. Cu o mînă ţinîndu-şi izmenele, cu cealaltă dînd deoparte de-un lat de palmă storul, aruncă o căutătură afară: sîrmele de rufe străluceau îmbrobonate cu mii de mărgele de apă, zarzărul şi salcîmii grei de frunze erau uzi, portiţa şi gardurile de scînduri, ude şi negre. Doar o dungă de zare sclipea luminoasă. Cu colţul ochiului, văzu flaneaua roşie a nevestei în drum spre fîntînă. Ar fi trebuit să se îmbrace şi el şi s-o pornească la treburi, că doar nu-i duminică. Acuş! S-a furişat în celălalt pat, la picioarele copilei care dormea cu faţa la fereastră. Fetica, fetica!, murmura liniştitor înghiţindu-şi cu zgomot scuipatul, în timp ce-şi strecura cu grijă sexul întărit între petalele ei roz...

Rîndunica din cuibul de sub streaşină începu să se zbată şi să ţipe ascuţit: ucigaşul azurului, ucigaşul azurului, ucigaşul azurului! Poate că cineva ar fi priceput ce zice. Dar nimeni n-a auzit-o, toţi fiind ocupaţi cu ale lor. Primele raze de soare pipăiau fruntea umezită de somn, intrau printre pleoapele transparente ale fetiţei. Iar în ogradă, lighioanele hămesite zbierau şi băteau din aripi, nedîndu-şi rînd la mîncare.

Ţine-te, Băiatul meu!

Halyna Jazenko

ŞI ALEARGĂ Sulamita prin grădini... Îşi şterge mâinile de catrinţa cusută cu sânge şi cu lut în cruci negre şi roşii, îşi afundă cosiţele argintate în Sena: Ţine-te, băiatul meu! Sunt iarăşi singură... Margot cea cu părul de aur dansează cancan la cabaret, căci cine în afară de tine alină durerea din inima-i, îmblânzitorul de zmei mulge laptele negru de la oile negre în întunecaţii zori alpini, osândit la veşnică rătăcire în oglindirea lumilor tale poetice... Ţine-te, băiatul meu, tu doar ai obosit... Ai obosit de iubire... Una smulge cu dinţii aşchiile din inima ta, iar alta înfinge cuie: „Şi tu scrii în limba lui Heidegger, drăguţul meu?” Timpul şi fiinţarea – nu sunt pentru tine asemenea ghicitori. Cine a citit partitura morţii, acela ştie taina fiinţării. Cel, ale cărui vene au rupt roţile dinţate ale ceasului zilei judecăţii de apoi, acela a cunoscut felul de a fi al timpului. Cartea Înţelepciunii este cartea socotelilor, în coperţi din pielea nenăscuţilor prunci, scrisă cu pumnalul lui Fairbairn-Sykes, cu nume şterse de pământul reavăn. Tu pur şi simplu ai obosit... Din pricina veşnicelor primăveri pariziene... căci tânjeşti după viforul Ucrainei... Până la începutul începuturilor!!! Pe când floarea-soarelui legăna în pântecele-i soarele şi nu prefăcea în scrum ochii cu gălbeneala feţei şi cu dinţii putrezi ieşiţi în afară, pe când zorii erau aurii, iar nu o pecete a morţii, pe când plopii negri încărunţeau în longevitatea lor, iar nu la mormintele copiilor, pe când albumele fântânilor păstrau fotografiile neamului şi nu erau înecate în lacrimile bălaielor măicuţe, iar crucifixele bisericeşti îşi ţineau cununile de spini şi nu încoronau cu ele tinerele suflete. Uşile de stejar nu te lasă să treci în lumea de dincolo, cu cortine din oţel te apără pe tine, cel tânăr, de tine însuţi, cel de jumătate de secol, tăiat în două de meridianul cernăuţean... Ai obosit... ai obosit să vorbeşti cu vocile lumii de dincolo şi să rămâi pe tărâmul acesta...

• Copyright: Andrij Jacenko.

Eşti rana poporului tău, din care mai curge încă sânge, dar nu simţi nimic: nici jale, nici durere, nici bucurie. Porţi plumbul din corpul mamei tale în propriul sarcofag. Morţii tăi te-au ales şi te-au lăsat fără sânge... Ai devenit totul şi toate, dar drumul către sine încă nu a început. Ţine-te, Băiatul meu! Tu pentru prima dată taci! Te-ai ascuns între coperţile albastre al cerului şi ale apei... Sub argintia ploaie a cuvintelor lui Mirabeau deasupra macrocosmosului tău... Pentru că undeva acolo... Inevitabila lumină!!!

Traducere de
FELICIA VRÂNCEANU

■